

SMÚTOK ZA LOJKOM

Koniec školského roka 1870/1871 na Slovenskom ev. a. v. gymnáziu v Revúcej bol zahalený do smútku. Z kolektívu učbárov navždy odišiel Gustáv Lojko. Zomrel vo svojom rodnom meste, v Tisovci, 2. júna 1871. Smutná správa o jeho smrti prenikla na verejnosť prostredníctvom rôznych časopisov a novín, do ktorých Lojkov nekrológ napísal jeho najvernejší priateľ PhDr. Ivan Branislav Zoch. Uvádza v ňom, že: *"Následkom mnohého sedenia a študovania stával sa Lojko záдумčivejším a chradnul očividne. Na to dostal vylučovanie jatie a profesor Opolcer pobádali sme ho k básneniu, ktoré medzitým oddávajúc sa vždy viac a viac trudovinám vynechával."*

Gustáv Lojko aj pri týchto strádaniach dokázal ukončiť vysokoškolské štúdiá a prijal pozvanie za učbára do revúckeho gymnázia. Zoch o jeho pobyte v Revúcej v nekrológu píše:

"Za učbára povolaný vynasnažil sa Lojko čím skôr zkušku učbársku složiť, čo sa i hneď v septembri 1867 stalo.

Štvrtého decembra tohože roku oženil sa, vezmúc si za družku svojho života od mladi vyvolenú Zuzínu Zajacovú. Vzornému manželstvu požehnal milostivý Boh dvoje dietok, Boženu a Oľgu, teraz opustené sirôtky.

Čo spisovateľ je Lojko i pod vlastným, viac ale pod menom Tisovský známy. Vybrané jeho básne a rozprávky vyšly práve vtedy na svetlo, keď už svetlo života pôvodcovo haslo, nákladom J. Škarnicla. Veľkú zásluhu vydobil si dopisovaním do novín, obzvlášť po čas inquisitie gemerskej do Pešťbudínskych Vedomostí a Zukonftu, za čo nejednu útržku od Krajana dostal. V rukopise zostaly: Dejepis literatúry všeslovanskej, latinskej a gréckej. Krem spisovateľstva krásny pomník postavil si náš Hostivít i založením a sriadením javišťa divadelného v Tisovci. On držiaval proslovy pri predstaveniach; on obstaral maliara, robil sbierky a neustal, dokiaľ celé javište úplné nebolo. No len raz poprialo mu nebe na nových kortínach vystúpiť! Čo učbár bol Lojko prísny, spravodlivý, od žiactva obľúbený a dôkladný. Jeho všetko činenie bolo jako dobre sriadené hodinky, stal vždy o 4-tej ráno a všetky výkony robil na určitý čas.

Čo manžel bol povolný, starostlivý až nad mier. Materiálny nedostatok zapríčiňoval mu ku koncu jeho života nemalú starosť, bo keď cítil, že sa skoro odobere, trápila ho budúcnosť manželky a dietok, a stával sa záдумčivým.

Čo priateľ bol nevyrovnatelný, stály a odhodlaný k vôli priateľstvu všetko postúpiť ...

Pohrab bol 4. júna taký, jako ho výtečník zaslúžil, žialny, trúchlivý. O jednej hodine po obede dorazila mládež gymnasialná pod truchlivou gymnasialnou zástavou, najdúc mŕtve telo svojho drahého učbára už v kostole. Po obecnom speve a štvorhlase držal správca gymnasia kázeň, vijúc veniec z kvetov nebohým sadených, štepených, pestovaných, ktoré pod záhlavia: slúžil oddane, verne a vytrvale Bohu, národu a ústavu nášmu, ku poteche prežalostne smútiacej rodiny, priateľov a obecnstva sriadil. Na to parentoval miestny p. farár a senior, v. p. Lipták, ukážuc veľkosť nebohého v odbore vedy a odoberajúc sa od rodiny. Sprievod bol truchlivý. Od dvoch dní rozbúrené živly nebeské na celý deň jakoby byly prestaly zúriť, desné oblaky viseli nad nami, ale k oslave výtečníka nášho zarazily sa ony nad ohromnou ztratou; smutný dym vysielaly fakly a hudba truchlivá žiackeho sboru rozžiarovala ešte viac skormútené a svierané srdce celého, na tisíce počítajúceho sprievodu. Nad hrobom držal žialospev p. učbár Krman, a tak pri rozlievaní hojných slz, lúčili sme sa s našim Lojkom ..."

Zdroj: Dušan Dubovský - Revúca kolíska slovenského stredného školstva